

Kolektyvinių sutarčių stebėsenos pristatymas

Lietuvos Respublikos
socialinės apsaugos
ir darbo ministerija

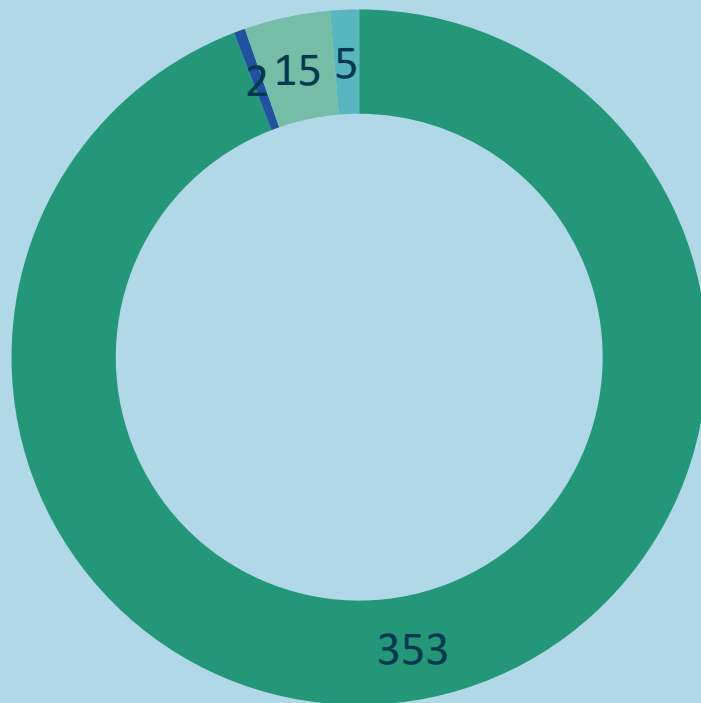
Kolektyvinių sutarčių stebėseną

- **Kolektyvinių sutarčių (KS) registravimo tikslai:**
 - užtikrinti visų sudarytų KS viešumą visuomenei;
 - palengvinti galimybes darbuotojams ginti jų teises, kylančias iš tokių sutarčių;
 - sudaryti galimybę stebėti tokių sutarčių sudarymą bei užtikrinti jų statistikos analizę Lietuvos mastu.

- Šiuo **stebėsenos tyrimu siekiama** nustatyti KS:
 - ☐ paplitimą pagal šių sutarčių rūšis
 - ☐ sudarymą viešajame ir privačiame sektoriuose
 - ☐ paplitimą atskirose ekonominės veiklos rūšyse
 - ☐ kolektyvinių sutarčių galiojimo terminus
 - ☐ sąlygas, susijusias su darbo užmokesčiu, darbo ir poilsio laiku, darbo organizavimo formomis, socialinės partnerystės rėmimu.

- Stebėsenos laikotarpis: 2017 m. spalio 16 d. iki 2022 m. gruodžio 29 d.

Užregistruotų galiojančių KS rūšys

■ Darbdavio lygmens kolektyvinės sutartys

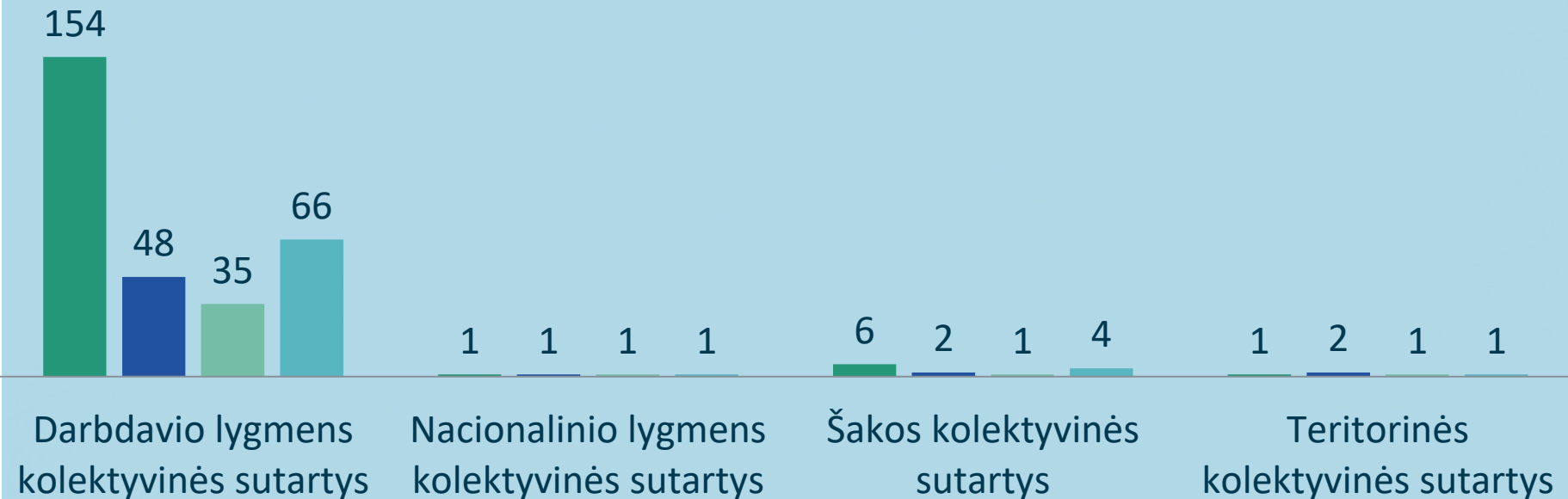
■ Nacionalinio lygmens kolektyvinės sutartys

■ Šakos kolektyvinės sutartys

■ Teritorinės kolektyvinės sutartys

Kolektyvinių sutarčių, įregistruojamų registre per 1 m., skaičius

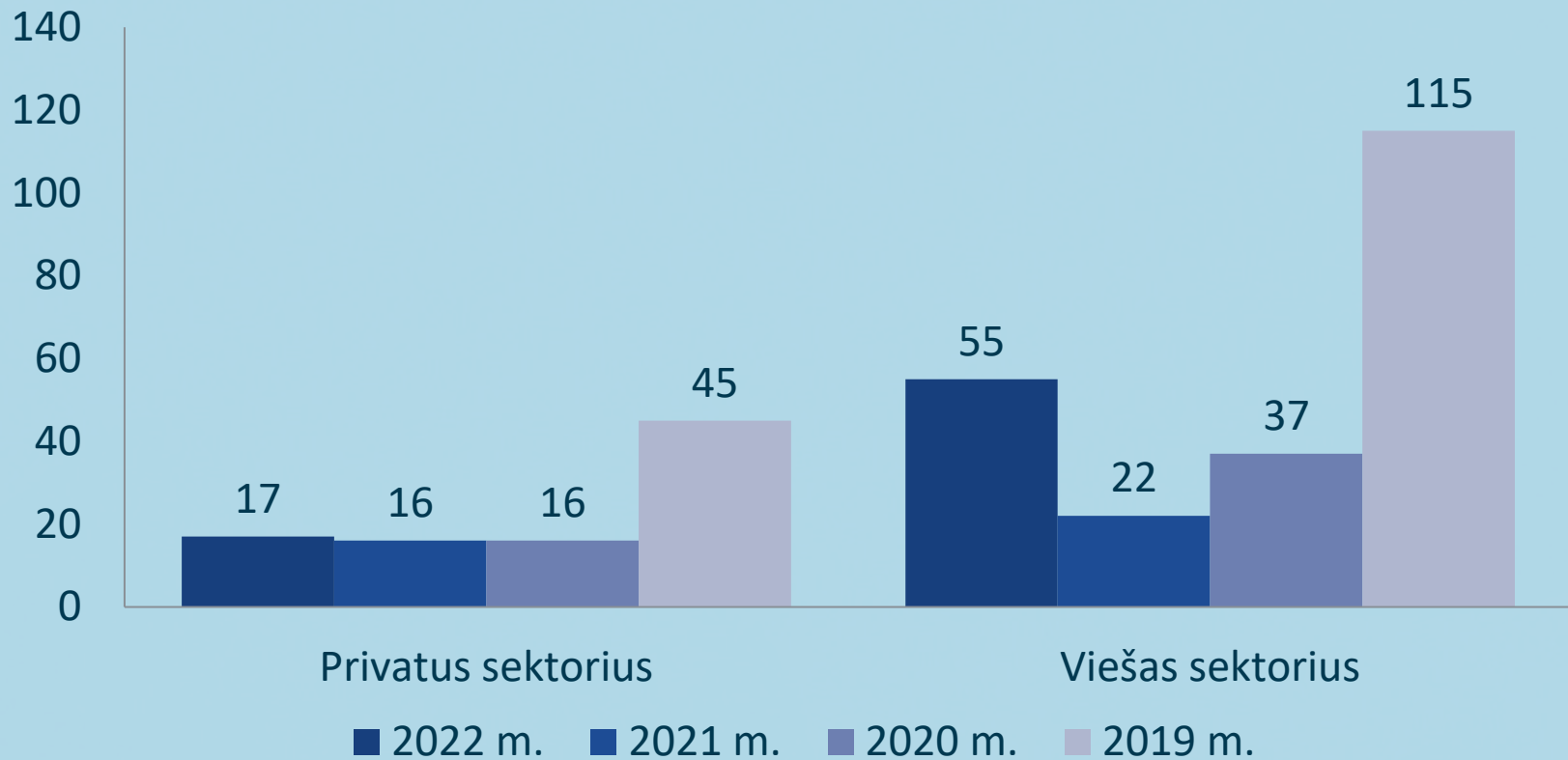
■ 2019 metai ■ 2020 metai ■ 2021 metai ■ 2022 metai

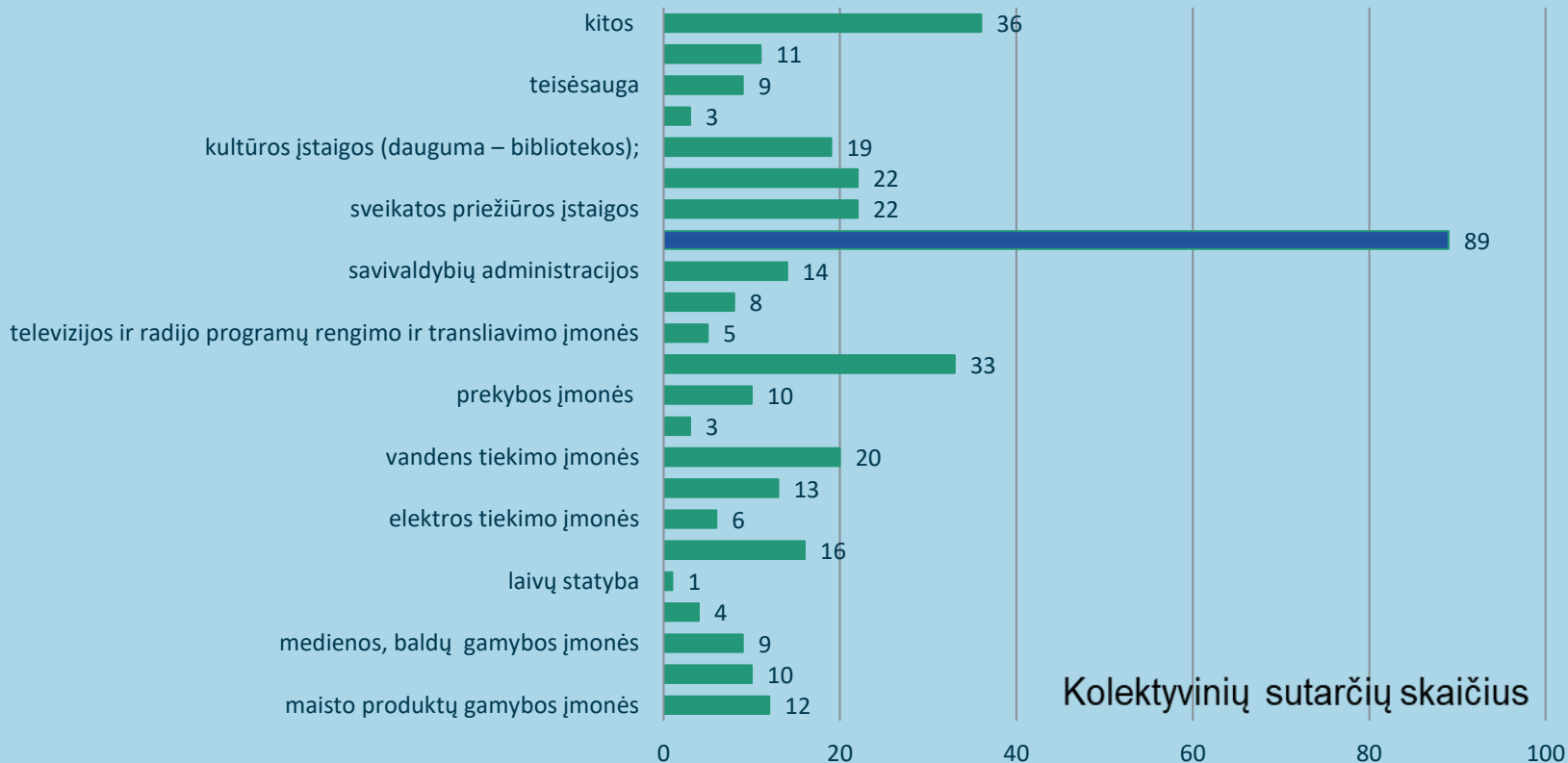
Galiojančios KS viešajame ir privačiame sektoriuose

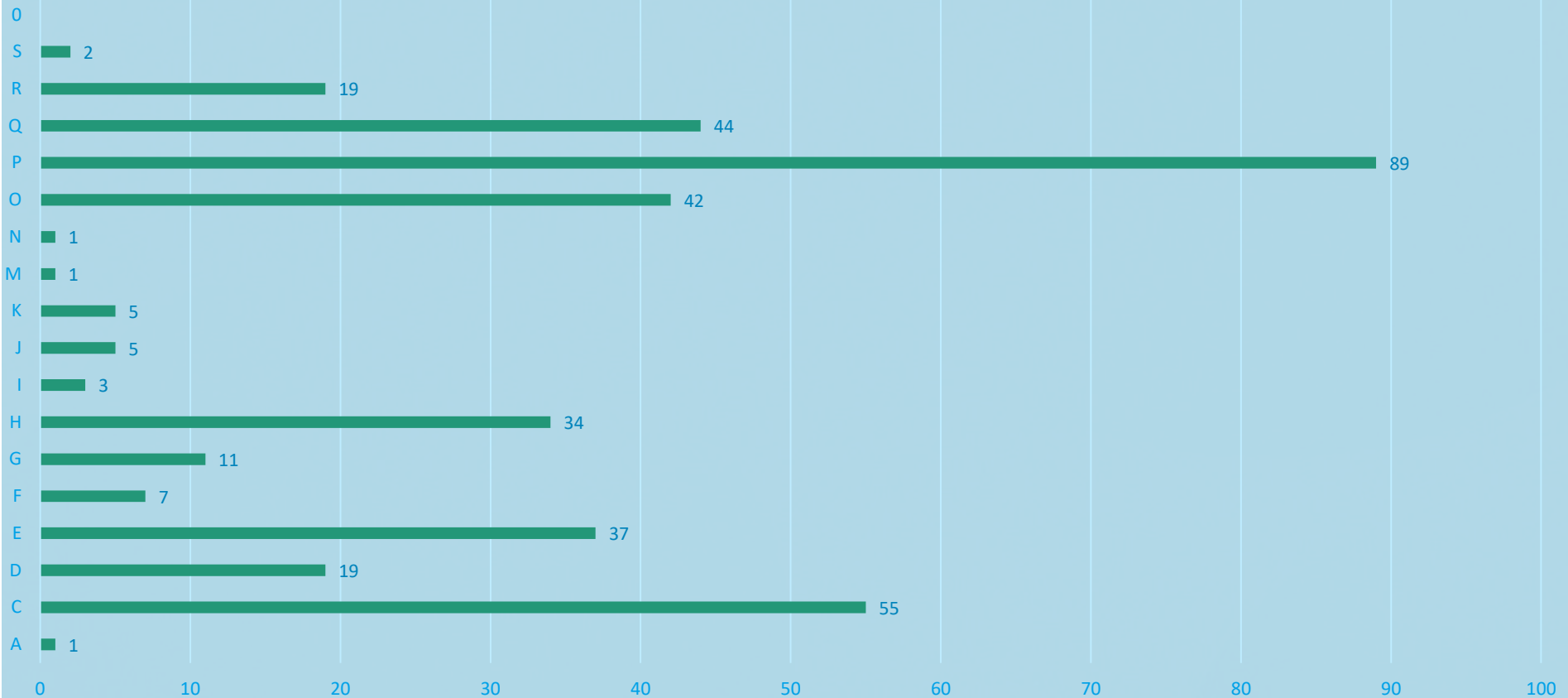
KS, įregistruotų per 1 metus pasiskirstymas pagal sektorius, skaičius

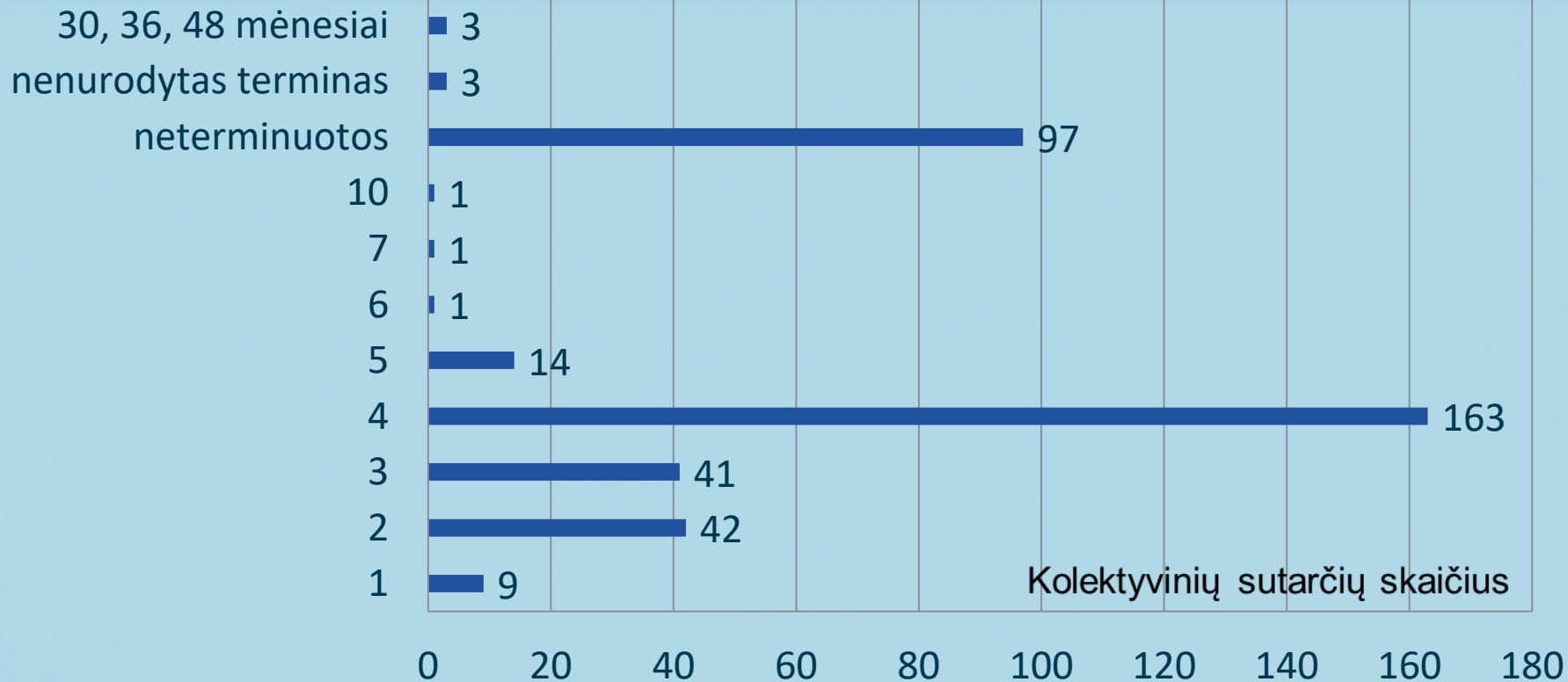
KS pagal ekonominės veiklos rūšis

KS pagal ekonomiskās veiktos rūšis (NACE)

KS galiojimo terminai

Darbo apmokėjimo sistemos KS, įregistruotose per 1 metus

59 kolektyvinės sutartys,
kuriose yra arba yra paminėta
darbo apmokėjimo sistema

8 apmokėjimo sistemos
pridedamos prie
kolektyvinių sutarčių

51 kolektyvinėse sutartyse
apmokėjimo sistema yra
minima, bet neprisėta

13 kolektyvinių sutarčių
yra atskiros nuostatos
dėl darbo apmokėjimo

8 darbuotojų
kategorijos pagal
pareiγybes ir
kvalifikaciją

8 apmokėjimo formos
ir darbo užmokesčio
dydžiai (min. ir
maks.)

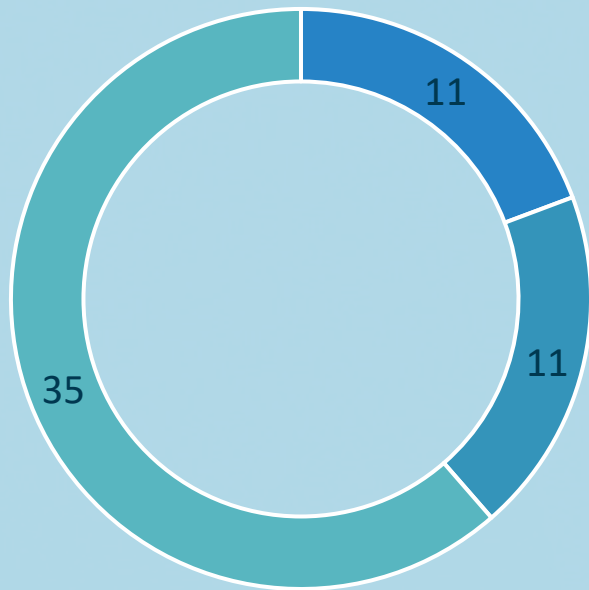
8 papildomo
apmokėjimo (priedų ir
priemokų) skyrimo
pagrindai ir tvarka

4 darbo užmokesčio
indeksavimo tvarka

13 kolektyvinių sutarčių,
kuriose nėra darbo apmokėjimo
sistemos

Darbo ir poilsio laiko sąlygos KS, įregistruotose per 1 metus (I)

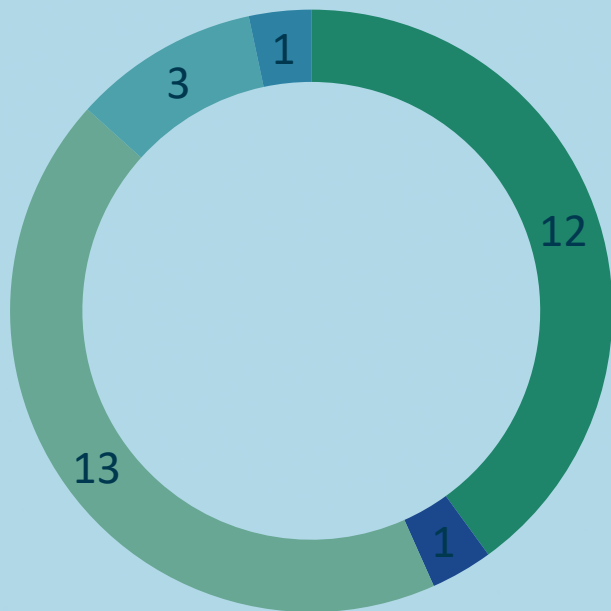
Darbo laiko režimas kolektyvinėse sutartyse

- individualaus darbo laikas
- lankstus darbo laikas
- darbo laiko režimas reglamentuojamas darbo tvarkos taisyklėse

Darbo ir poilsio laiko sąlygos KS, įregistruotose per 1 metus (II)

Viršvalandžiai kolektyvinėse sutartyse

■ neturi viršyti 180 val. per metus.

■ neturi viršyti 200 val. per metus

■ viršvalandžių trukmė nuo 220 iki 250 val. per metus

■ viršvalandžių trukmė svyruoja nuo 300 iki 360 val. per metus

■ 800 val. viršvalandžių trukmė

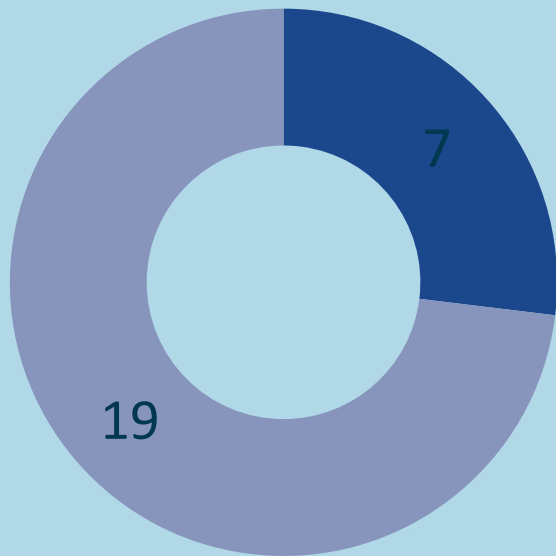
Darbo ir poilsio laiko sąlygos KS, įregistruotose per 1 metus (II)

Mokymosi atostogų apmokėjimas kolektyvinėse sutartyse

Darbo organizavimo formos KS, įregistruotose per 1 metus : nuotolinis, dalinis darbas, ne visas darbo laikas

Darbo organizavimo formos kolektyvinėse sutartyse

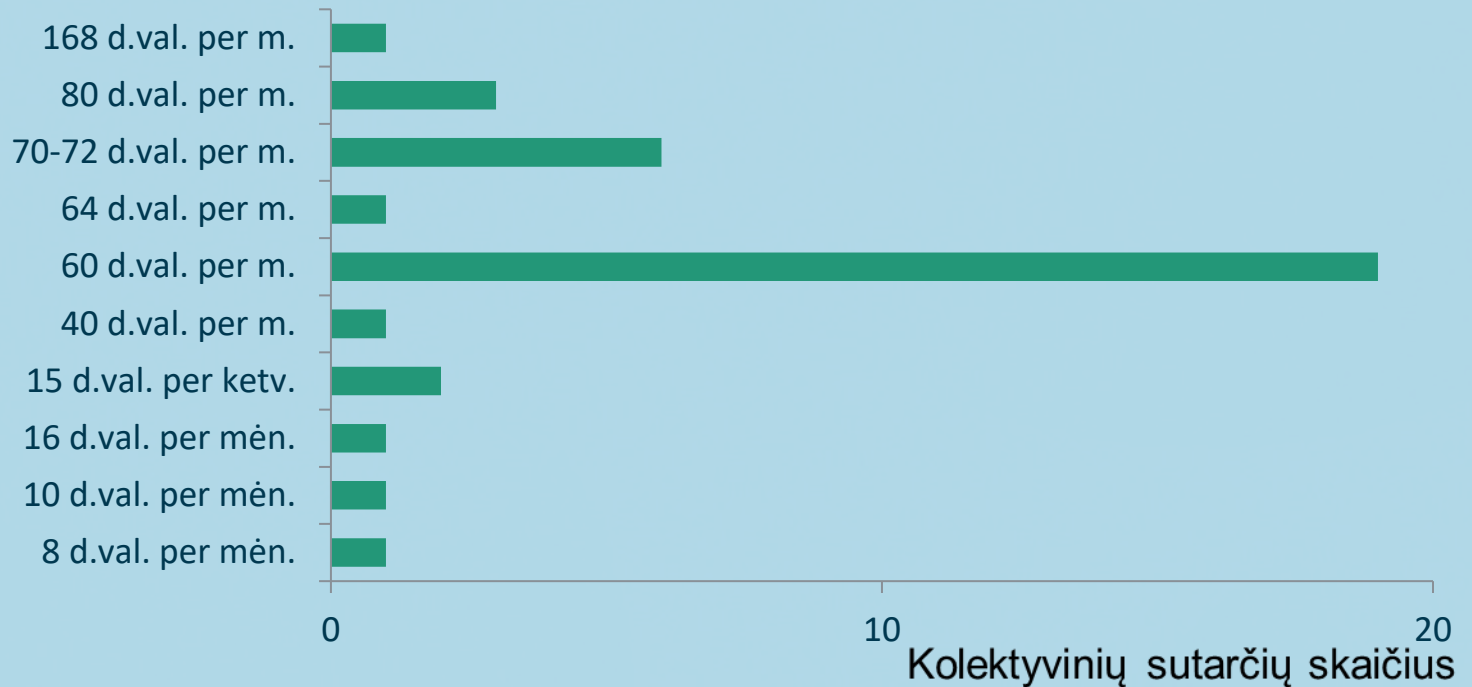

■ įrašytos nuostatos dėl ne viso darbo laiko

■ įrašytos nuostatos dėl nuotolinio darbo

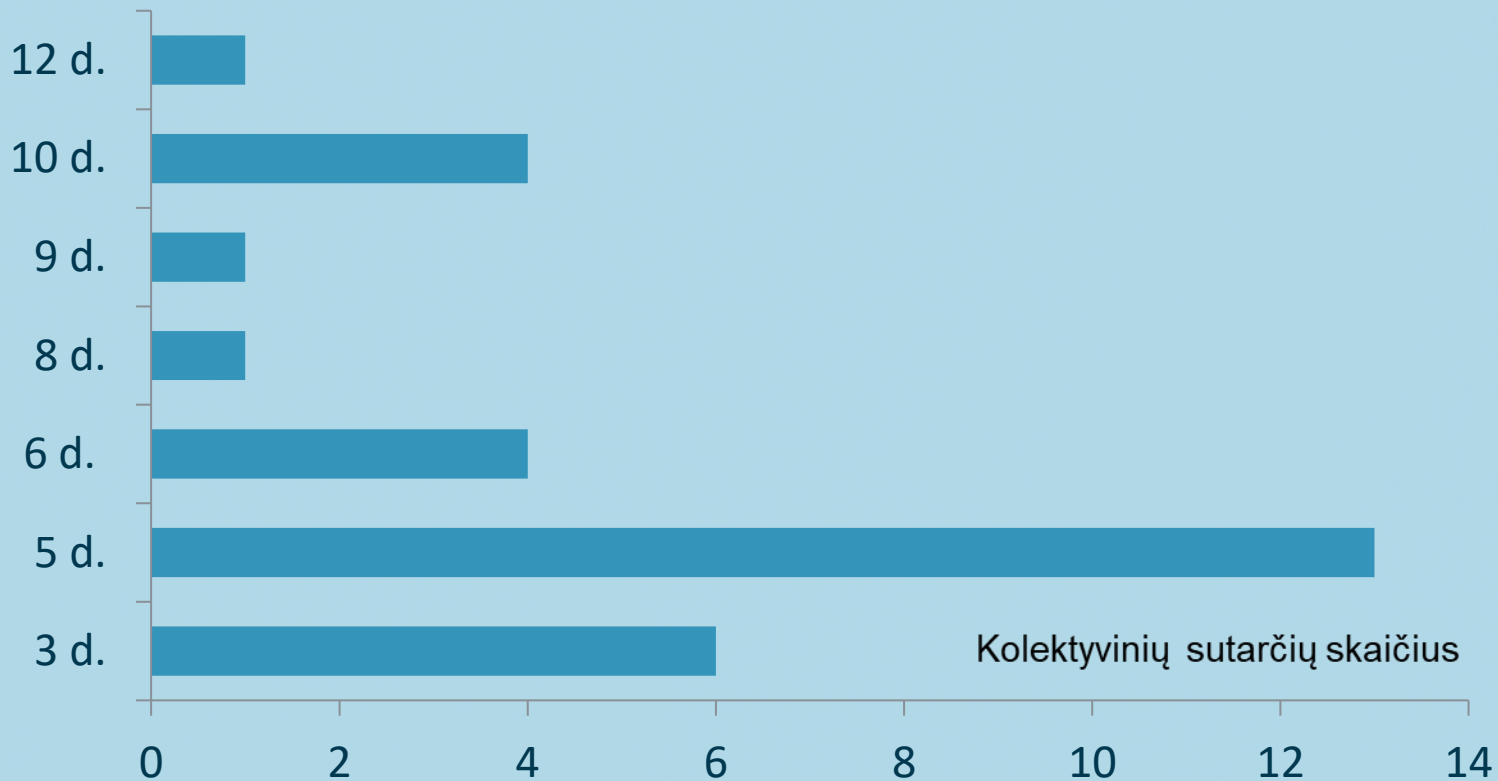
Socialinės partnerystės rėmimas KS, įregistruotose per 1 metus (I)

Darbo valandų skaičius per metus profesinių sąjungų valdymo organų nariams jų pareigoms atlikti kolektyvinėse sutartyse

Socialinės partnerystės rėmimas KS, įregistruotose per 1 metus (II)

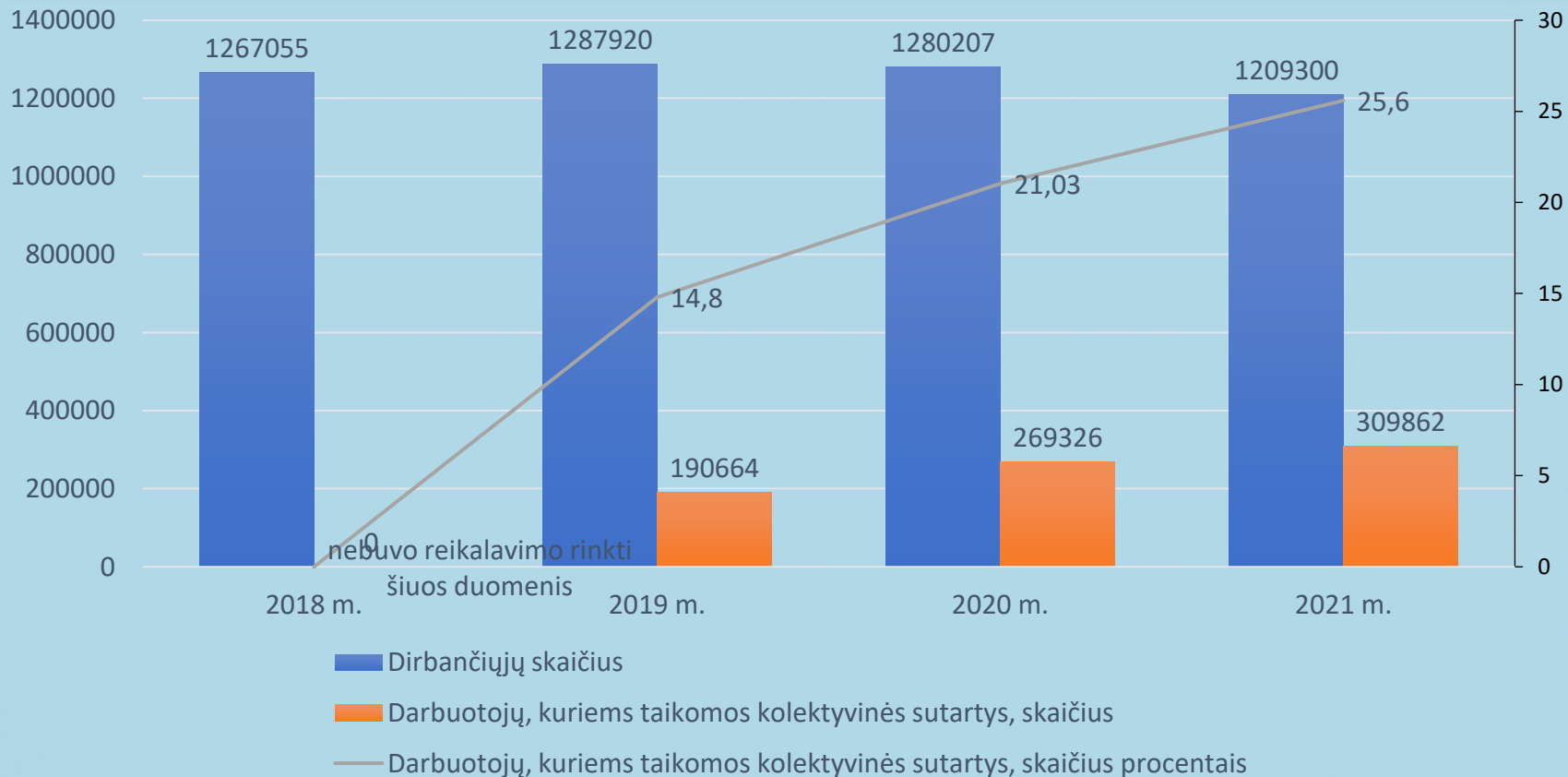
Mokymosi dienų skaičius per metus kolektyvinėse sutartyse

Socialinės garantijos, susijusios su naryste profesinėje sąjungoje, KS, įregistruotose per 1 metus

- Darbdavio skiriamos lėšos profesinių sąjungų (PS) veiklai (5 KS)
- PS nariams suteikiamas laisvas apmokamas laikas dalyvauti PS renginiuose (9 KS)
- Leidžiama naudotis darbdavio transportu vykti į PS renginius (2 KS)
- Papildomos atostogų dienos PS nariams (22 KS)
- Papildomos garantijos PS pirmininkui (1) (lankstus darbo grafikas)

Kolektyvinių sutarčių taikymo aprėpties pokyčiai

Išvados (I)

- KS (2022-12-29 duomenimis) buvo taikomos 306658 darbuotojų (**darbdavio** lygmens – 126843, šakos – 138538, teritorinės – 2932, nacionalinė – 38345)
- Dauguma KS yra sudaromos **viešajame sektoriuje** švietimo ir mokymosi veikloje (254 KS)
- Daugumos KS galiojimo **terminas** yra 4 metai (163 KS), tačiau yra ne mažai neterminuotų sutarčių (97 KS)
- **Apmokėjimo sistema kolektyvinėse sutartyse, įregistruotose per 1 metus** – didžiojoje dalyje (59 KS) nurodoma, kad yra nustatyta darbo apmokėjimo sistema, tačiau tik 8 KS darbo apmokėjimo sistemos yra pateiktos.
- **Lankstus ir individualaus darbo laiko režimas** – nustatomas 30,5 proc. KS (22)
- Dėl kitokių **viršvalandžių** nei pagal DK susiderama 25 proc. KS (18) . Dažniausiai susitariama, kad viršvalandžiai neturėtų viršyti 220-250 val. per metus (13 KS)
- Apmokėjimas už mokymosi atostogas ne pagal DK nustatytas 29 proc. KS (21) - dažniausiai susitariama, kad jų laikotarpiu darbuotojui mokamas VDU (15)

Išvados (II)

- **Lanksčios darbo organizavimo formos** – dėl ne viso darbo laiko 7 KS, dėl nuotolinio darbo 19 KS
- **Dėl socialinės partnerystės rėmimo priemonių** – 69,4 proc. KS (50 KS) susitariama dėl valandų skaičiaus per metus PS valdymo organų nariams jų **pareigoms atlikti**. Dažniausiai nustatomas tas pats valandų skaičius kaip ir DK, t. y. 60 val. per metus (19 KS).
- Dienos PS valdymo organų narių **švietimui** nurodytos 18 KS. Dauguma atvejų yra 5 d.d. per metus (13 KS). Retai yra susitariama dėl didesnių garantijų nei DK, **tačiau** dalyje KS yra numatomos įvairios papildomos garantijos PS veiklai.
- 7 KS yra nuostatos dėl psichologinio smurto darbo aplinkoje, 5 KS – nuostatos dėl lyčių lygybės.